

Súd: Okresný súd Lučenec
Spisová značka: 10C/10/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6619201768
Dátum vydania rozhodnutia: 22. 10. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Janka Gibaľová
ECLI: ECLI:SK:OSLC:2019:6619201768.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Lučenec sudkyňou JUDr. Jankou Gibaľovou v spore žalobcu: M.. W. Š., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom Y. XXXX, XXX XX Y., štátny občan Slovenskej republiky, zast.: JUDr. Ondrej Szilágyim, advokátom, so sídlom Haličská cesta 3200, 984 03 Lučenec proti žalovanému: E. L., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom A. C. XXX, toho času bytom W. XX, XXX XX M., Č. R., štátny občan Slovenskej republiky, o určenie platnosti závetu, takto

rozhodol:

I. Súd žalobu žalobcu **z a m i e t a**.

II. Žalovaný **m á** voči žalobcovi **n á r o k** na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

III. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozsudku samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

o d ô v o d n e n i e :

1. Žalobca sa žalobou doručenu tunajšiemu súdu dňa 12.04.2019 domáhal voči žalovanému určenia, že závet spísaný dňa 30.10.2017 v Trenčíne vlastnou rukou závetcu H. Z., nar. XX.XX.XXXX, prechodne bytom Y. XX, XXX XX Y., občana Slovenskej republiky, ktorým prenechal všetok svoj hnutelný aj nehnuteľný majetok svojmu otčimovi M.. W. Š.N., nar. XX.XX.XXXX, bytom Y. XX, XXX XX Y., občanovi Slovenskej republiky, je platný. Alternatívne žalobca žiadal určiť, že M.. W. Š. je závetným dedičom po poručiteľovi H. Z. v konaní, ktoré je vedené pod sp. zn. 14D/47/2018, Dnot 22/2018 na notárskom úrade JUDr. C. V., Ž. XXX/XX, XXX XX Q..

Žalobca v žalobe uviedol, že uznesením 14D/47/2018, Dnot 22/2018 zo dňa 19.03.2019, ktoré mu bolo doručené dňa 25.03.2019, ho notárka JUDr. C. V. ako súdna komisárka odkázala na podanie žaloby o určenie spornej skutočnosti, že podľa závetu spísaného vlastnou rukou poručiteľa dňa 30.11.2017 prichádza žalobca do úvahy ako závetný dedič. Žalobu má podať v lehote 30 dní od doručenia tohto uznesenia na Okresný súd v Lučenci.

Na notárskom úrade JUDr. C. V. je vedené pod sp. zn. 14D/47/2018, Dnot 22/2018 dedičské konanie po poručiteľovi H. Z., nar. XX.XX.XXXX, ktorý zomrel dňa XX.XX.XXXX. Podľa obsahu dedičského spisu spísal poručiteľ vlastnoručne závet dňa 30.10.2017. Žalobca bol otčimom poručiteľa H. Z., nakoľko dlhodobo žil s jeho matkou R. Z., nar. XX.XX.XXXX, ktorá zomrela dňa XX.XX.XXXX. Dedičské konanie po R. Z. bolo tiež vedené u notárky JUDr. C. V. pod sp. zn. 14D/203/2017, Dnot 61/2017. Poručiteľ H. Z. bol dvakrát súdne trestaný, a to v konaní vedenom na Okresnom súde Veľký Krtíš pod sp. zn. 3T/42/2015 pre prečin šírenia poplašnej správy podľa ust. § 361 ods. 1, 2 Trestného zákona, ako aj Okresným súdom Lučenec v konaní sp. zn. 2T/195/2016 pre zločin šírenia poplašnej správy podľa ust. § 361 ods. 1, 2, 3 Trestného zákona. Najskôr bol odsúdený na podmienený trest odňatia slobody, no neskôr bol odsúdený na nepodmienený trest odňatia slobody a nastúpil výkon trestu. Keďže pre invalidov na vozíku nie sú v zariadeniach vytvorené podmienky, vykonával svoj trest v Nemocnici pre obvinených a odsúdených

v Trenčíne. V týchto trestných konaniach poručiťa zastupovala Advokátska kancelária F. Q. X. V. R. J., F. XXX/XX, XXX XX H., E.: XX XXX XXX. Advokát JUDr. Q. X. sa podľa názoru žalobcu bude vedieť vyjadriť k okolnostiam spisania samotného závetu, nakoľko závet by mal byť v jeho dispozícii a fotokópia závetu by mala byť predmetom dedičského spisu. Ako jediný tiež mohol bez obmedzenia navštevovať poručiťa za mrežami, preto sa bude vedieť vyjadriť ku všetkým okolnostiam spisania závetu, a z toho dôvodu žalobca navrhol v konaní vyslychnuť JUDr. Q. X. ako svedka.

Žalobca poukázal na to, že podľa závetu je on jediným závetným dedičom. Tento fakt, ako aj ďalšie ním uvedené skutočnosti preukazujú jeho naliehavý právny záujem na žalovanom určení a na veci ako takej. Platnosť závetu však spochybnila jednak samotná notárka JUDr. C. V. ako súdna komisárka, ktorá považuje spomínaný závet za neplatný, nakoľko poukázala na fakt, že existuje rozsudok Okresného súdu Lučenec č. k. 8Ps/12/2006-32 zo dňa 27.11.2006, ktorým bol poručiťovi ustanovený opatrovník, ktorým bola jeho matka R. Z., t.č. nebohá, ktorá umrela skôr ako H. Z.. Opatrovník bol oprávnený nakladať s majetkom H. Z., ktorého cena presahovala 300,- Sk (necelých 10,- Eur), a to pri uzatváraní zmlúv a spisovaní závetov, ako aj starostlivosti o zdravie. Týmto rozsudkom bola zároveň obmedzená spôsobilosť na právne úkony H. Z., a to tak, že nie je spôsobilý hospodáriť s hnutelným a nehnuteľným majetkom, ktorého cena presahuje 300,- Sk, pri uzatváraní zmlúv a spisovaní závetu, ako aj starostlivosti o jeho zdravie. Notárka preto žalobcu odkázala na súd, nakoľko len súd môže rozhodnúť, či je závet platný alebo nie, resp. či je žalobca dedičom zo závetu. Nakoľko sa za pozoruhodných okolností podarilo doslova vypátrať aj biologického otca poručiťa, ktorým by mal byť E. L., tento rovnako spochybnil pravosť závetu a tým aj dedičský nárok žalobcu.

Je nesporné, že rozsudkom Okresného súdu Lučenec sp. zn. 8Ps/12/2006 zo dňa 27.11.2006 bola obmedzená poručiťovi H. Z. spôsobilosť na právne úkony, za opatrovníka mu bola ustanovená jeho matka R. Z., ktorá však zomrela dňa 16.02.2017. Uznesením notárky JUDr. V. sp. zn. 14D/203/2017, Dnot 61/2017 zo dňa 23.10.2017 bol žalobca ustanovený dedičovi H. Z. (ako synovi poručiťky) za opatrovníka v uvedenom dedičskom konaní na ochranu jeho práv a záujmov. Špecifikom veci je, že od smrti R. Z., teda od 16.02.2017, nebol uvedený rozsudok sp. zn. 8Ps/12/2006 zo dňa 27.11.2006, ktorý nadobudol právoplatnosť 01.12.2006, nijak zmenený a H. Z. bol bez súdom ustanoveného opatrovníka. To znamená, že od 16.02.2017 do smrti H. Z., teda do 25.12.2017, nemal H. Z. ustanoveného opatrovníka, a to najmä preto, že zrejme Okresný súd Lučenec túto povinnosť ex officio opomenul a ani túto vec tým pádom neriešil, nakoľko bol H. Z. vo výkone trestu odňatia slobody od roku 2016, ktorý vykonával v Nemocnici pre odsúdených v Trenčíne, kde aj zomrel dňa 25.12.2017. H. Z. bol invalidný dôchodca, ktorý nevedel chodiť a používal invalidný vozík, v minulosti mal určité psychické problémy, ale tieto ho podľa názoru žalobcu neovplyvňovali až do takej miery, že by závet, ktorý napísal vlastnoručne pred svojím advokátom, nemohol byť považovaný za platný. V trestných konaniach bol uznaný vinným a zrejme sa v týchto konaniach riešil aj jeho psychický stav. Z týchto posudkov vyplynulo, že bol trestnoprávne zodpovedný a vedel posúdiť svoje konania, pretože bol následne dvakrát v rokoch 2015 a 2016 právoplatne odsúdený. V tejto veci vidí žalobca viaceré pochybení a apeluje na súd, aby pri riadnom vyhodnotení dôkazov vo svojej logickej postupnosti prihliadol na to, že H. Z. ako závetca a vôbec nie svojou vinou bez riadne ustanoveného opatrovníka urobil prejav vôle, ktorým jedinej blízkej osobe, ktorá mu ostala na svete, teda žalobcovi (nakoľko sa jeho biologický otec od narodenia o neho nestaral a ani nezaujímal) odkázal všetok svoj majetok hnutelný a nehnuteľný, čo urobil síce vo výkone trestu, ale slobodne, vážne, bez donútenia a ani nie v tiesni.

2. Žalobca na výzvu súdu predložil uznesenie Okresného súdu Lučenec sp. zn. 14D/47/2018, Dnot 22/2018 zo dňa 19.03.2019, ktorým súd odkázal W. Š., rod. Š., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom Y. XXXX, XXX XX Y., občan SR, zast. JUDr. Q. X., advokátom, so sídlom F. XXX/XX, XXX XX H., aby v lehote 30 dní od doručenia tohto uznesenia podal na Okresný súd v Lučenci žalobu o určenie spornej skutočnosti, že podľa závetu spísaného vlastnou rukou poručiťa dňa 30.11.2017 prichádza do úvahy ako závetný dedič s tým, že ak žaloba nebude podaná v lehote, pokračuje súd bez zreteľa na túto spornú skutočnosť v dedičskom konaní.

3. Žalovaný vo vyjadrení zo dňa 20.06.2019, doručenom súdu dňa 24.06.2019, uviedol, že s tvrdeniami žaloby nesúhlasí, nárok v žalobe uplatnený neuznáva, správnosť žalobných tvrdení popiera, pokiaľ výslovne neuviedie, že ich považuje za správne. Žalovaný nesúhlasí s právnou kvalifikáciou, ktorú žalobca zo žalobných tvrdení dovodzuje a navrhuje, aby súd žalobu v plnom rozsahu zamietol a priznal žalovanému náklady konania vo výške ako budú stanovené súdom. Žalobca v prvom rade poukázal na okolnosť vyplývajúcu zo skutočností zrejmých z obsahu spisu, a to dôsledky vyplývajúce z právoplatného a teda záväzného súdneho rozhodnutia Okresného súdu Lučenec sp. zn. 8Ps/12/2006

zo dňa 27.11.2006, z ktorého vyplýva dostatočne presvedčivý záver, podľa ktorého H. Z. bol obmedzený v spôsobilosti na právne úkony. Konkrétne nebol spôsobilý hospodáriť s hnutelným a nehnuteľným majetkom, ktorého cena presahuje 300,- Sk, pri uzavieraní zmlúv a spisovaní závetu, ako i starostlivosti o svoje zdravie. Rozhodnutie súdu je záväzné pre súdy a štátne orgány a nebolo do doby vyhotovenia údajného závetu zrušené. Táto nesporná skutočnosť, ku ktorej musí súd prihliadnuť z úradnej povinnosti, vylučuje záver o platnosti takého tvrdeného závetu pre absolútny nedostatok v spôsobilosti poručiť k jeho vyhotoveniu. Žalovaný preto tvrdí, že vo svetle horeuvedenej skutočnosti zrejme zo súdneho rozhodnutia zo dňa 27.11.2006 je evidentné, že údajný holografický závet poručiť nemôže byť platný a zakladať dedičský titul pre osobu v ňom uvedenú. Žalovaný preto zdôrazňuje povinnosť súdu, aby na túto skutočnosť bolo v priebehu konania prihliadnuté. Žalovaný tvrdí, že otázka neplatnosti závetu závetcu H. Z. je otázkou právnou preto, že existuje záväznosť rozhodnutia opatrovníckeho súdu o obmedzení spôsobilosti na právne úkony závetcu. Zastáva preto názor, že tvrdený právny úkon, a to spísanie závetu dňa 30.10.2017, je úkonom absolútne neplatným podľa práva účinného v dobe spísania závetu.

K ďalším tvrdeniam žalobcu žalovaný namietal, že uvádzané skutočnosti sa k meritu veci vôbec nevzťahujú. Ide o svojráznu interpretáciu vzniku závetu, tak ako ich prezentuje žalobca. Podľa žalovaného naopak pre spravodlivé posúdenie a rozhodnutie tejto veci je potrebné prísne rešpektovanie ustanovení zákona, ktoré sa na tvrdený skutkový dej vzťahujú. Žalovaný z hľadiska rozsahu skutočností významných pre posúdenie veci predovšetkým upozorňuje, že z formulácie žaloby plynúce zhodné tvrdenie žalobcu, ktoré rovnako uplatňuje žalovaný, že totiž vo vzťahu k osobe závetcu v dobe údajného vyhotovenia závetu platili stále dôsledky plynúce z rozhodnutia Okresného súdu Lučenec sp. zn. 8Ps/12/2006 zo dňa 27.11.2006, ktoré stanovuje rozsahu obmedzenia spôsobilosti na právne úkony závetcu H. Z.. Ide potom o prípad nesporného zistenia v zmysle ustanovenia § 151 ods. 2 Civilného sporového poriadku. K tomu sa patrí pripomenúť dôsledok plynúci tiež z ustanovenia § 193 Civilného sporového poriadku o viazanosti súdu rozhodnutiami súdov Slovenskej republiky. Potom je právne bezvýznamné, pokiaľ žalobca uvádza s vecou nesúvisiace tvrdenie o tom, že závetca bol subjektom trestného konania, v ktorom bol dokonca uznaný trestnoprávne spôsobilým a odsúdený za určité v žalobe naznačené konanie. Je tomu tak preto, že nemožno klásť znamienko rovnosti medzi právne záväzné posúdenie občianskoprávnej nespôsobilosti občana pre oblasť úkonov vymedzených vo výroku horeuvedeného rozhodnutia a medzi kritériami trestnoprávneho posudzovania podozrivého, resp. odsúdeného. Pretože potom platí, že pre dokazovanie súdu je významné zisťovanie skutočností, ktoré sú právne významné z hľadiska predmetu konania (a tým je otázka neplatnosti závetu), nie je daný ani rozumný dôvod pre vykonanie dôkazov navrhovaných žalobcom k okolnostiam, za ktorých mal byť holografický závet závetcom vyhotovený. Posúdenie toho, či vôbec a v akom rozsahu navrhovaný dôkaz bude vykonaný, patrí prirodzene súdu, čo žalovaný plne rešpektuje s prihliadnutím k zásade „iura novit curia“, ako i s prihliadnutím k dôsledkom plynúcim z ustanovenia § 185 ods. 1 Civilného sporového poriadku. Žalovaný upozornil aj na časť žalobných tvrdení obsiahnutých v odstavci V. žaloby, kde obsahovo žalobca potvrdzuje nielen nedostatok testamentárnej spôsobilosti H., ale dokonca i fakt (inak zrejme zo spisu Okresného súdu Lučenec sp. zn. 8Ps/12/2006), podľa ktorého závetca nejednal ani v súlade či na odporúčanie svojho niekdajšieho opatrovníka, a to z prostého dôvodu, že menovaná zomrela dňa 16.02.2017. Hoci to z hľadiska základnej námietky žalovaného o testamentárnej nespôsobilosti H. Z. už nie je podstatné, upozorňuje na túto skutočnosť žalovaný preto, že to dokladuje naopak existenciu ďalšej kumulovanej prekážky k zostaveniu platného závetu.

Len z procesnej opatrnosti žalovaný namietol i obsahovú nesprávnosť tvrdeného závetu, poukázal na evidentnú nezmyselnú pasáž obsiahnutú v štvrtom riadku textu, v ktorom závetca uvádza, že nemá žiadnych zákonných dedičov. Bez prejudikovania k dosiaľ uplatneným námietkam žalovaný vyslovil názor, že i táto formulácia svedčí o duševnej nedostatočnosti závetcu, pokiaľ v tak elementárnej otázke uvádza úplne zrejme nesprávne východisko. Z rovnakých dôvodov považuje žalovaný za potrebné reagovať aj na dôkazný návrh smerujúci k výsluchu navrhovaného svedka JUDr. Q. X.. Žalovanému nie je jasné, k akým konkrétnym okolnostiam by mal byť taký dôkaz vykonaný a aké skutočnosti týmto dôkazným návrhom žalobca mieni preukázať. V tomto smere vykonanie dôkazu ponecháva na úvahe súdu v zmysle § 185 ods. 1 Civilného sporového poriadku.

Žalovaný zo všetkých uvedených dôvodov tvrdí, že žalobné tvrdenia obsiahnuté v žalobe nie sú doložené a nedokladajú správnosť tvrdení žaloby, po právnej stránke sú v rozpore so skutočnosťami zrejmyými zo záväzného rozhodnutia opatrovníckeho súdu o obmedzení spôsobilosti na právne úkony závetcu, ktoré vylučovalo možnosť platného právneho úkonu závetcu H. Z.. Vzhľadom na preukázanie evidentnú absenciu testamentárnej spôsobilosti na strane závetcu H. Z. je namieste rešpektovať ustanovenie čl. 2 ods. 2 Civilného sporového poriadku, ktoré akcentuje požiadavku naplnenia právnej istoty. Podľa žalovaného je neprípustné, aby púhym spochybňovaním a účelovým výkladom skutkového tvrdeného

stavu, ako to robí žalobca, bol narušený princíp právnej istoty opierajúci sa dôsledne o záväznosť rozhodnutie opatrovníckeho súdu, ktorý obmedzil spôsobilosť H. Z. do tej miery, že nebol spôsobilý na spísanie závetu. Žalovaný pripomenul rovnako zákonný príkaz obsiahnutý v čl. 3 ods. 2 prvej vety Civilného sporového poriadku. Výslovné znenie výroku opatrovníckeho súdu v tejto veci vylučuje aplikáciu tých úvah, ktoré žalobca v žalobe uplatňuje. Ide o tvrdenie pohybujúce sa mimo realitu a platné právo, rovnako tak by sa vyhovie žalobe priechilo zásade rovnakého postavenia strán sporu v zmysle čl. 6 Civilného sporového poriadku.

4. Vo veci sa dňa 22.10.2019 uskutočnilo súdne pojednávanie, na ktoré sa dostavil žalovaný.

5. Dňa 21.10.2019 o 15.09 hod. bola súdu e-mailom doručená žiadosť právneho zástupcu žalobcu JUDr. Ondreja Szilágyiho o odročenie pojednávania, ktorú odôvodňoval krátkosťou času na prípravu, nakoľko prevzal zastupovanie len dňa 21.10.2019, preto mu nebol v zmysle § 178 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“) poskytnutý dostatočný čas na prípravu, spravidla najmenej 5 dní pred dňom, keď sa má pojednávanie konať. Prílohou žiadosti o odročenie pojednávania bol „Záznam z jednania“ zo dňa 21.10.2019, z ktorého vyplýva, že do kancelárie advokáta sa dostavil žalobca W. Š., pričom právny zástupca do záznamu uviedol, že z dôvodu krátkosti času na prípravu, nakoľko prevzal zastupovanie 21.10.2019 a termín pojednávania predmetnej veci je vytýčený na deň 22.10.2019, na základe výslovnej žiadosti klienta podá žiadosť o odročenie pojednávania na iný možný termín.

6. Súd žiadosť právneho zástupcu žalobcu o odročenie pojednávania neakceptoval. Podľa § 183 CSP pojednávanie možno odročiť len z dôležitých dôvodov, pričom súd poznamenáva, že termín pojednávania bol žalobcovi známy už odo dňa 17.09.2019, kedy mu bolo doručené predvolanie na pojednávanie, preto je súd toho názoru, že žalobca mal dostatok času, aby si zvolil na zastupovanie v predmetnom konaní vhodného zástupcu, pričom žalobca súdu nepreukázal existenciu objektívnych skutočností brániacich mu zvoliť si advokáta v primeranej lehote.

7. Súd poukazuje na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Obdo 19/2014, v zmysle ktorého ak účastník konania nepreukáže existenciu objektívnych skutočností brániacich mu zvoliť si advokáta po riadnom doručení predvolania na pojednávanie, nie je možné akceptovať udelenie plnej moci advokátovi v krátkom čase pred termínom pojednávania, príp. v deň pojednávania ako dôležitý dôvod pre odročenie pojednávania a nedochádza tak k odňatiu možnosti účastníka konať pred súdom. V citovanom rozhodnutí Najvyšší súd Slovenskej republiky tiež konštatoval, že ak bol účastník (strana) riadne a včas predvolaný, je iba on sám zodpovedný za to, že si zvolí advokáta včas a zároveň advokát je sám zodpovedný za to, že prevezme zastúpenie iba v prípade, ak je spôsobilý ho aj reálne poskytnúť na nariadenom pojednávaní. Takéto žiadosti nemôže súd za žiadnych okolností akceptovať. Súd tiež poznamenáva, že na pojednávanie bola predvolaná aj druhá strana sporu, pričom žalovaný pricestoval na pojednávanie z Českej republiky. Preto súd žiadosť žalobcu, resp. jeho právneho zástupcu o odročenie pojednávania neakceptoval, o čom bol právny zástupca žalobcu informovaný.

8. Žalobca ani jeho právny zástupca sa na pojednávanie nedostavili, preto súd s ohľadom na vyššie uvedené dôvody vec prejednal bez ich prítomnosti podľa § 180 CSP.

9. Žalovaný na pojednávaní odkázal na svoje písomné podanie zo dňa 20.06.2019 a uviedol, že podľa jeho názoru závet za jeho syna napísal niekto iný, pretože jeho syn bol v čase spísania závetu nepríčetný. Žalobca si zároveň uplatnil nárok na náhradu trov konania.

10. Po oboznámení sa so žalobou, písomným vyjadrením žalovaného a pripojenými spismi Okresného súdu Lučenec sp. zn. 14D/47/2018, sp. zn. 14D/203/2017, sp. zn. 2T/195/2016, sp. zn. 8Ps/12/2006 a spisom Okresného súdu Veľký Krtíš sp. zn. 3T/42/2015 súd zistil tento skutkový stav:

11. Uznesením sp. zn. 14D/47/2018, Dnot. 22/2018 zo dňa 19.03.2019 súd (súdna komisárka JUDr. C. V.) odkázal W. Š., rod. Š., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom Y. XXXX, XXX XX Y., občan SR, zast. JUDr. Q. X., advokátom, so sídlom F. XXX/XX, XXX XX H., aby v lehote 30 dní od doručenia tohto uznesenia podal na Okresný súd Lučenec žalobu o určenie spornej skutočnosti, že podľa závetu spísaného vlastnou rukou poručiteľa dňa 30.11.2017 (pozn. - správne malo byť uvedené 30.10.2017) prichádza do úvahy ako závetný dedič, pričom bol poučený, že ak žaloba nebude podaná v lehote, pokračuje súd bez zreteľa

na túto spornú skutočnosť v dedičskom konaní. Uznesenie bolo W. Š. prostredníctvom jeho právneho zástupcu JUDr. Q. X. doručené dňa 25.03.2019. Žaloba bola podaná na Okresnom súde Lučenec dňa 12.04.2019, teda v určenej lehote.

12. Pod sp. zn. 14D/47/2018 je na Okresnom súde Lučenec vedené dedičské konanie po poručiteľovi H. Z., nar. XX.XX.XXXX v A., ktorý zomrel dňa XX.XX.XXXX v Trenčíne. Konaním a rozhodovaním v dedičskej veci bola poverená notárka ako súdna komisárka JUDr. C. V.. V priebehu dedičského konania bolo zistené, že poručiteľ zomrel ako slobodný, bezdetný, so zanechaním závetu napísaného vlastnou rukou dňa 30.10.2017 v Trenčíne, ktorého fotokópiu súdnej komisárke doručil W. Š. prostredníctvom právneho zástupcu JUDr. Q. X. dňa 26.02.2018. Podľa spísaného závetu jediným (univerzálnym) závetným dedičom poručiteľa je otcim poručiteľa M.. W. Š. (žalobca). Ako zákonný dedič prichádza do úvahy otec poručiteľa E. L. (žalovaný). Otec poručiteľa v dedičskom konaní namietal platnosť závetu, nakoľko podľa jeho názoru závet nemusel byť napísaný poručiteľom a poručiteľ nemusel byť v dobrom psychickom stave. Z toho dôvodu súd (notár ako súdny komisár) odkázal M.. W. Š. podľa § 194 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len „CMP“) na podanie žaloby na súd.

13. Z obsahu závetu, ktorý je súčasťou dedičského spisu, vyplýva, že H. Z., rod. Z., nar. XX.XX.XXXX, r.č. XXXXXX/XXXX, trvale bytom SS. XXXX/XX Z. S. R., prechodne bytom Y. XX, XXX XX Y., v tom čase Nemocnica pre obvinených a odsúdených a Ústav na výkon trestu odňatia slobody Trenčín, Súdna 15, keďže nemá žiadnych zákonných dedičov, rozhodol sa, že všetok svoj majetok hnuiteľný aj nehnuteľný a majetkové práva bude po ňom dediť jeho otcim M.. W. Š., rod. Š., nar. XX.XX.XXXX, r.č. XXXXXX/XXXX, bytom Y. XXXX, XXX XX Y., občan SR s tým, že tento závet robí po dlhom uvážení, nikto ho k tomu nenútil ani nenaviedol. Chce, aby táto vôľa bola po jeho smrti rešpektovaná. Závet bol spísaný dňa 30.10.2017 v Trenčíne a poručiteľom vlastnoručne podpísaný.

14. Zo spisu Okresného súdu Lučenec sp. zn. 8Ps/12/2006 je zrejmé, že rozsudkom č.k. 8Ps/12/2006-32 zo dňa 27.11.2006 súd obmedzil spôsobilosť na právne úkony H. Z., nar. XX.XX.XXXX, trvalý pobyt Z. S. R., V. Č.. XX, občana SR, tak, že nie je spôsobilý hospodáriť s hnuiteľným a nehnuteľným majetkom, ktorého cena presahuje 300,- Sk, pri uzatváraní zmlúv a spisovaní závetu, ako aj starostlivosti o svoje zdravie. Súd ustanovil H. Z. opatrovníčku matku R. Z., nar. XX.XX.XXXX, trvalý pobyt Z. S. R., V. Č.. XX, ktorá je oprávnená nakladať za H. Z. s jeho majetkom, ktorého cena presahuje 300,- Sk, pri uzatváraní zmlúv a spisovaní závetu, ako aj starostlivosti o jeho zdravie s tým, že v podstatných veciach potrebuje súhlas súdu. Rozsudok nadobudol právoplatnosť dňa 01.12.2006.

15. Matka poručiteľa R. Z. zomrela dňa XX.XX.XXXX, pričom k ustanoveniu nového opatrovníka pre jej syna H. Z. nedošlo. Uznesením Okresného súdu Lučenec sp. zn. 14D/203/2017, Dnot 61/2017 zo dňa 24.10.2017 bolo potvrdené, že dedičstvo po poručiteľke nadobudol jediný dedič - syn poručiteľky H. Z., nar. XX.XX.XXXX v celosti. V dedičskom konaní bol H. Z. zastúpený kolíznym opatrovníkom W. Š., nar. XX.XX.XXXX (žalobcom), ktorého zákonnému dedičovi obmedzenému v spôsobilosti na právne úkony ustanovil súd (notár ako súdny komisár) uznesením zo dňa 23.10.2017, a tiež advokátom JUDr. Q. X..

16. Z pripojenému spisu Okresného súdu Veľký Krtíš sp. zn. 3T/42/2015 má súd preukázané, že rozsudkom č.k. 3T/42/2015-162 zo dňa 20.08.2015, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 20.08.2015, bol obžalovaný H. Z., nar. XX.XX.XXXX uznaný vinným zo spáchania prečinu šírenia poplašnej správy podľa § 361 ods. 1, 2 Trestného zákona a za to bol odsúdený na trest odňatia slobody vo výmere jeden rok s podmieňaným odkladom na skúšobnú dobu 18 mesiacov. Zároveň mu bol uložený trest prepadnutia veci - mobilného telefónu zn. Samsung s príslušenstvom a uložené ochranné liečenie psychiatrické ambulantnou formou. Uznesením č.k. 3T/42/2015-234 zo dňa 14.11.2016, právoplatným dňa 14.11.2016, súd u odsúdeného H. Z.É. zmenil ochranné liečenie psychiatrické ambulantnou formou uložené mu rozsudkom Okresného súdu Veľký Krtíš zo dňa 20.08.2015 č.k. 3T/42/2015-162 na ochranné liečenie psychiatrické ústavnou formou.

17. Zo spisu Okresného súdu Lučenec sp. zn. 2T/195/2016 vyplýva, že rozsudkom Okresného súdu Lučenec č.k. 2T/195/2016-110 zo dňa 14.03.2017, právoplatným dňa 14.03.2017, bola schválená dohoda o vine a treste uzavretá medzi prokurátorom Okresnej prokuratúry Lučenec a obvineným H. Z. a potvrdená v takom znení, že obvinený H. Z., nar. XX.XX.XXXX bol uznaný za vinného zo spáchania zločinu šírenia poplašnej správy podľa § 361 ods. 2, 3 písm. a) Trestného zákona a za to bol odsúdený

na trest odňatia slobody v trvaní dva roky nepodmienečne a zaradený do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s minimálnym stupňom stráženia.

18. Podľa § 192 CMP, ak niekto pred potvrdením nadobudnutia dedičstva tvrdí, že je dedičom, a popiera dedičské právo iného dediča, ktorý dedičstvo neodmietol, ide o spor o dedičské právo.

19. Podľa § 193 ods. 1, 2, 3 CMP, ak rozhodnutie sporu o dedičskom práve závisí iba na právnom posúdení skutočností, ktoré medzi účastníkmi nie sú sporné, súd uznesením rozhodne, s ktorým účastníkom bude ďalej konať a ktorému účastníkovi účasť v konaní o dedičstve ukončuje. Uznesenie sa doručuje aj účastníkovi, ktorému sa účasť v konaní ukončuje. Dedičské právo toho, koho účasť v konaní bola ukončená, nezaniká; v konaní o dedičstve sa však na neho ďalej neprihliada.

20. Podľa § 194 ods. 1, 2, 3 CMP, ak rozhodnutie o dedičskom práve závisí od zistenia sporných skutočností, odkáže súd uznesením po márnom pokuse o zmier toho z dedičov, ktorého dedičské právo sa javí ako menej pravdepodobné, aby určenie spornej skutočnosti uplatnil žalobou. Na podanie žaloby určí lehotu, ktorá nesmie byť kratšia ako jeden mesiac. Súd pokračuje v konaní s účastníkmi podľa výsledku sporu. Ak žaloba nebola podaná v lehote, ak bolo konanie o žalobe zastavené alebo ak bola žaloba odmietnutá, platí, že spor o dedičské právo bol rozhodnutý v neprospech žalobcu.

21. Podľa § 137 CSP, žalobou možno požadovať, aby sa rozhodlo najmä o

- a) splnení povinnosti,
- b) nároku na usporiadanie práv a povinností strán, ak určitý spôsob usporiadania vzťahu medzi stranami vyplýva z osobitného predpisu,
- c) určenie, či tu právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem; naliehavý právny záujem nie je potrebné preukazovať, ak vyplýva z osobitného predpisu, alebo
- d) určenie právnej skutočnosti, ak to vyplýva z osobitného predpisu.

22. Podľa § 193 CSP, súd je viazaný rozhodnutím ústavného súdu o tom, či určitý právny predpis nie je v súlade s Ústavou Slovenskej republiky, ústavným zákonom alebo medzinárodnou zmluvou, ktorou je Slovenská republika viazaná. Súd je tiež viazaný rozhodnutím ústavného súdu alebo Európskeho súdu pre ľudské práva, ktoré sa týkajú základných ľudských práv a slobôd. Ďalej je súd viazaný rozhodnutím príslušných orgánov o tom, že bol spáchaný trestný čin, priestupok alebo iný správny delikt postihuteľný podľa osobitného predpisu, a o tom, kto ich spáchal, ako aj rozhodnutím o osobnom stave, vzniku alebo zániku spoločnosti.

23. Podľa § 43 CMP, rozsudok, ktorým je rozhodnuté o osobnom stave, je záväzný pre každého.

24. Podľa § 476 ods. 1, 2 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „OZ“), poručiteľ môže závet buď napísať vlastnou rukou, alebo ho zriadiť v inej písomnej forme za účasti svedkov alebo vo forme notárskej zápisnice. V každom závete musí byť uvedený deň, mesiac a rok, kedy bol podpísaný, inak je neplatný.

25. Podľa § 476a OZ, vlastnoručný závet musí byť napísaný a podpísaný vlastnou rukou, inak je neplatný.

26. Podľa § 476b OZ, závet, ktorý poručiteľ nenapísal vlastnou rukou, musí vlastnou rukou podpísať a pred dvoma svedkami súčasne prítomnými výslovne prejaviť, že listina obsahuje jeho poslednú vôľu. Svedkovia sa musia na závet podpísať.

27. Podľa § 38 ods. 1 OZ, neplatný je právny úkon, pokiaľ ten, kto ho urobil, nemá spôsobilosť na právne úkony.

28. Spor o dedičské právo môže vzniknúť v priebehu konania o dedičstve alebo po jeho ukončení. Spor o dedičské právo, ktorý vznikol počas konania o dedičstve, sa rieši postupom podľa § 193 alebo § 194 CMP.

29. Civilný mimosporový poriadok rozlišuje spory o dedičské právo podľa toho, či rozhodnutie závisí iba na právnom posúdení skutočnosti, ktorá je medzi účastníkmi konania sporná, to sú spory o dedičské

právo podľa § 193 CMP a na spory závislé na skutkovom posúdení veci, to sú spory o dedičstvo podľa § 194 CMP. Či je charakter sporu právny alebo skutkový posudzuje dedičský súd, teda notár ako súdny komisár. Predmetom konania o žalobe je výlučne otázka skutková, nie otázka právna.

30. V konaní o dedičstve vzniká spor o dedičské právo, ak niekto tvrdí, že je dedičom a tým popiera dedičské právo toho, koho na základe výsledkov doterajšieho konania považuje za domnelého dediča dedičský súd (notár ako súdny komisár). Spor o dedičské právo sa začína procesným úkonom toho, kto uplatňuje svoje dedičské právo, teda podaním, ktoré obsahuje relevantné tvrdenia. Ten, kto uplatňuje svoje dedičské právo, nemusí poprieť dedičské právo iného výslovne, postačí, ak z jeho tvrdení vyplýva, že právne dôvody jeho dedičského práva vylučujú, že dedičom je iná osoba (resp. vylučujú dedičské právo inej osoby aspoň v určitom rozsahu). Počas sporu o dedičské právo sú účastníkmi konania o dedičstve (ako domnelí dedičia) ten, kto dedičské právo iného popiera a ten, koho dedičské právo je popierané.

31. Ako uvádza komentár k Civilnému mimosporovému poriadku (Smyčková, T., Števíček, M., Tomašovič, M., Kotrecová, A. a kol. Civilný mimosporový poriadok. Komentár. 1. Vydanie. Bratislava : C. H. Beck, 2017), ustanovenie § 193 CSP upravuje procesný postup v spore o dedičské právo, ktorý vznikol počas konania o dedičstve, ak je medzi účastníkmi konania sporná právna otázka. Účastníci konania majú rozdielny názor na to, aké ustanovenie právneho predpisu má dedičský súd (notár ako súdny komisár) na skutkový stav použiť (aplikácia práva) alebo na to, ako má súd aplikované ustanovenie právneho predpisu vyložiť (interpretácia práva). Ak vznikne v priebehu konania o dedičstve spor o dedičské právo, dedičský súd (notár ako súdny komisár) najskôr vyhodnotí, či je charakter sporu právny alebo skutkový. Ak súd neidentifikuje žiadnu skutočnosť, ktorá je medzi účastníkmi konania sporná (a zároveň pre posúdenie veci relevantná), ide o spor právny. To, že medzi účastníkmi sporu o dedičské právo nie sú sporné skutkové okolnosti však neznamená, že dedičský súd (notár ako súdny komisár) je zhodnými skutkovými tvrdeniami týchto účastníkov konania viazaný. Dedičský súd je v konaní o dedičstve povinný zistiť skutočný stav veci v zmysle vyšetrovacej zásady, ktorou sa mimosporové konanie spravuje. Dedičský súd má ustáliť osoby, ktoré sú dedičmi poručiteľa, pričom nie je limitovaný zhodnými tvrdeniami účastníkov konania a ich dôkaznými návrhmi. Spor o dedičské právo, ak skutkové okolnosti nie sú medzi účastníkmi sporné, rozhodne dedičský súd (notár ako súdny komisár) uznesením. Vo výroku uznesenia uvedie, s ktorým účastníkom konania bude ďalej konať a ktorému sa účasť v konaní o dedičstve ukončuje. Procesný postup podľa § 193 CMP sa aplikuje iba za predpokladu, že vyhodnotenie spornej právnej otázky dedičským súdom (notárom ako súdnym komisárom) má za následok, že účastník sporu o dedičské právo nie je dedičom vôbec. Ak má vyriešenie spornej právnej otázky vplyv iba na rozsah dedičského práva (na určenie výšky dedičských podielov), pričom všetci účastníci konania sú dedičia poručiteľa, dedičský súd uznesenie podľa § 193 CMP nevydá a spor o dedičské právo posúdi ako otázku predbežnú pred vydaním uznesenia o dedičstve podľa § 203 CMP.

Ak rozhodnutie sporu o dedičské právo, ktorý vznikol počas konania o dedičstve, závisí na posúdení spornej skutkovej otázky, postupuje dedičský súd (notár ako súdny komisár) podľa § 194 CMP. V konaní o dedičstve sa sporné skutkové otázky nevyhodnocujú, ich riešenie je prenechané na sporové konanie. Úlohou dedičského súdu (notára ako súdneho komisára) je identifikovať spornú skutočnosť, posúdiť sporné skutkové tvrdenia účastníkov konania z hľadiska pravdepodobnosti a pokúsiť sa o dosiahnutie zmieru. Ak sa spor o dedičské právo neskončí zmierom, dedičský súd (notár ako súdny komisár) odkáže účastníka, ktorého skutkové tvrdenia vyhodnotil ako menej pravdepodobné, na podanie žaloby. Dedičský súd potom v ďalšom priebehu konania o dedičstve vychádza zo skutkového stavu podľa výsledku sporového konania, prípadne podľa fikcií uvedených v § 194 ods. 3 CMP. Identifikáciu sporných skutočností je potrebné vykonať tak, aby predmetom konania o žalobe bola, pokiaľ je to možné, výlučne otázka skutková a nie otázka, ktorá zahŕňa aj právne posúdenie veci. Právne posúdenie sa má vykonať v konaní o dedičstve (v mimosporovom konaní). Petitom žaloby podľa § 194 CMP preto nebude určenie platnosti alebo neplatnosti záveru.

Napríklad, zákonný dedič tvrdí, že závet poručiteľa je neplatný preto, že podpis na listine nie je poručiťelov (tvrdí, že podpis je sfaľšovaný). Platný závet alebo neplatný závet sú zložené právne skutočnosti. Skladajú sa totiž z určitých skutkových elementov (hypotéza právnej normy) a ich právneho posúdenia (dispozícia právnej normy). Skutková otázka, ktorá sa má určiť žalobou podľa § 194, sa bude týkať výlučne pravosti podpisu na listine. Formulácia petitu môže znieť napríklad tak, že žalobca navrhuje, aby súd určil, že podpis na špecifikovanej listine označenej ako závet nepatrí poručiťelovi. Na základe výsledkov konania o žalobe bude úlohou dedičského súdu (notára ako súdneho komisára)

vec právne posúdiť a vyhodnotiť, že závet je platný (ak podpis patrí poručiteľovi) alebo neplatný (ak je podpis sfaľšovaný).

Ak skutočnosť, ktorá je medzi účastníkmi sporná, nemá vplyv na určenie, kto sú dedičia poručiteľa a v akom rozsahu, teda ak sporná skutočnosť nie je relevantná, neaplikuje sa postup podľa § 194 CMP, podľa okolností prípadu môže ísť v takom prípade o spor o dedičské právo podľa § 193 CMP.

Dedičský súd (notár ako súdny komisár) vyhodnotí, ktoré z odporujúcich si skutkových tvrdení je menej pravdepodobné. Ten, koho skutkové tvrdenie je menej pravdepodobné, bude v spore v postavení žalobcu a bude niesť dôkazné bremeno, čo v okolnostiach konkrétneho prípadu môže znamenať menšie vyhliadky na úspech v spore. Dedičský súd odkáže na podanie žaloby podľa § 194 toho, koho dedičské právo sa javí ako menej pravdepodobné. Dedičský súd (notár ako súdny komisár) vo výroku uznesenia podľa § 194 CMP, ktorým účastníka odkáže, aby určenie spornej skutočnosti uplatnil žalobou, formuluje žalobný petit, resp. presne uvedie, čoho sa má žalobca domáhať. Podľa okolností prípadu možno účastníka odkázať, aby sa jednou žalobou domáhal určenia viacerých sporných skutočností. Podľa ustanovenia § 137 písm. d) CSP domáhať sa určenia právnej skutočnosti je prípustné iba vtedy, ak to vyplýva z osobitného predpisu. Ustanovenie § 194 CMP je takýmto osobitným predpisom. Žaloba na určenie spornej skutočnosti podľa § 194 CMP je žalobou na určenie právnej skutočnosti v zmysle § 137 písm. d) CSP. Žalobca v spore o určenie právnej skutočnosti nepreukazuje naliehavý právny záujem.

Ak niekto uplatňuje svoje dedičské právo tvrdením skutočností, ktoré možno osvedčiť iba rozhodnutím o osobnom stave, pričom takéto rozhodnutie neexistuje, dedičský súd (notár ako súdny komisár) vyhodnotí spor o dedičské právo tak, že nie je založený na spornej skutkovej otázke, ale na spornej právnej otázke, teda za spornú skutkovú otázku nie je možné považovať skutočnosť, o ktorej už bolo súdom alebo iným orgánom rozhodnuté, ak je týmto rozhodnutím súd v konaní o dedičstve viazaný (§ 193 CSP) alebo ak je toto rozhodnutie záväzné pre tých, medzi ktorými je spor o dedičské právo (§ 228 CSP). Spor o dedičské právo nie je možné vyvolať tvrdením, ktoré popiera právne skutočnosti založené na rozsudku o osobnom stave. Rozsudky o osobnom stave sú záväzné pre každého (§ 43 CMP).

Ak bola žaloba podaná v lehote, dedičský súd (notár ako súdny komisár) vyhodnotí, kto je dedičom až po právoplatnom skončení sporového konania. Dedičský súd vychádza zo skutkového stavu podľa výsledku sporu, napríklad ak bolo rozsudkom určené, že podpis na listine označenej ako záver nie je poručiteľov, dedičský súd vyhodnotí závet ako neplatný a v konaní o dedičstve pokračuje so zákonným dedičom (so žalobcom).

32. Na základe vykonaného dokazovania, s poukazom na citované zákonné ustanovenia a vyššie uvedené skutočnosti súd dospel k záveru, že žalobe žalobcu nemožno vyhovieť.

33. V danom prípade sa žalobca podanou žalobou domáhal určenia, že závet spísaný dňa 30.10.2017 v Trenčíne vlastnou rukou závetcu H. Z. je platný, alternatívne určenia, že žalobca M.. W. Š. je závetným dedičom po poručiteľovi H. Z..

34. Súd poznamenáva, že žalobca z procesného hľadiska uvedené petity v žalobe nesprávne označil ako alternatívne. Podľa názoru súdu sa v danom prípade jedná o petit eventuality. Eventuality petit je žalobný návrh, ktorý žalobca formuluje popri inom (primárnom) žalobnom návrhu, pričom oba petity vychádzajú z tých istých rozhodujúcich skutočností, opierajú sa o totožný skutkový stav a rovnaké právne dôvody. Vzájomný vzťah primárneho a eventuality petitu je taký, že ak by súd prvý z nich po vykonanom dokazovaní vyhodnotil ako nedôvodný, má v takom prípade automaticky postupovať podľa petitu druhého v poradí. Ak súd primárnemu petitu vyhovie, o eventuality petite nerozhoduje. Alternatívny petit je žiadosťou, aby súd zaviazal žalovaného na dve (alebo viaceré) alternatívne plnenia, pričom prichádza do úvahy tam, kde z hmotného práva vyplýva, že záväzok je možné splniť viacerými spôsobmi. Žalobu v predmetnom spore evidentne nemožno považovať za žalobu s alternatívnym petitom, keď žalobca nenavhuje v nej zaviazat' žalovaného na alternatívne plnenia, ale ide o určovací žalobu.

35. Uznesením Okresného súdu Lučenec zo dňa 19.03.2019 bol žalobca odkázaný na podanie žaloby o určenie spornej skutočnosti, že podľa závetu spísaného vlastnou rukou poručiteľa prichádza žalobca W. Š.N. do úvahy ako závetný dedič. Z uvedeného je zrejmé, že žalobca podal na súd inú žalobu, než na akú bol podľa vydaného uznesenia odkázaný, preto nebolo možné primárnemu žalobnému návrhu vyhovieť.

36. Pokiaľ ide o eventuality žalobný návrh, aby súd určil, že žalobca M.. W. Š. je závetným dedičom po poručiteľovi H. Z., súd má za to, že ide o žalobu o určenie právnej skutočnosti podľa § 137 písm. d)

CSP, pričom osobitným predpisom, ktorý pripúšťa podanie takejto žaloby, je ustanovenie § 194 CMP. Predmetom sporového konania je výlučne riešenie spornej skutkovej otázky, od ktorej závisí rozhodnutie sporu o dedičské právo, ktorý vznikol počas konania o dedičstve. Právne posúdenie veci, teda riešenie právnych otázok, sa má vykonať v konaní o dedičstve, teda v konaní mimosporovom.

37. To, či je závet platný, ak bol poručiteľ v čase jeho spísania obmedzený v spôsobilosti na právne úkony alebo kto je dedičom podľa závetu, považuje súd za otázky právne, nie skutkové. Spor o dedičské právo, ak skutkové okolnosti nie sú medzi účastníkmi sporné, rozhoduje súd (notár ako súdny komisár). Preto je súd toho názoru, že na podanie žaloby o určenie, že W. Š. prichádza do úvahy ako závetný dedič podľa závetu spísaného vlastnou rukou poručiteľa dňa 30.10.2017, ako bol žalobný petit v uznesení zo dňa 19.03.2019 formulovaný, nemal byť žalobca súdnu komisárkou ani odkázaný. Keďže sa jedná o otázku právnu, mal súd (notár ako súdny komisár) v dedičskom konaní uznesením rozhodnúť, s ktorým účastníkom bude ďalej konať a ktorému účastníkovi účasť v konaní o dedičstve ukončuje, pretože rozhodnutie sporu o dedičskom práve závisí iba na právnom posúdení skutočností.

38. Neuniklo pritom pozornosti súdu, že obdobná situácia nastala aj v dedičskom konaní sp. zn. 14D/203/2017 po poručiťelke R.O. Z., ktorá zanechala po sebe tzv. alografický závet, ktorým odkázala všetok svoj majetok svojmu druhovi W. Š. (žalobcovi), ktorý závet bol podpísaný vlastnou rukou poručiťelky, avšak nebol podpísaný aj dvomi súčasne prítomnými svedkami. Na základe uvedenej skutočnosti súdna komisárka JUDr. C. V. priamo v dedičskom konaní v zápisnici zo dňa 30.03.2017 skonštatovala, že závet je neplatný a ďalej postupovala v súlade s § 193 CMP a teda nastúpilo dedenie zo zákona podľa § 473 OZ, pričom v I. dedičskej skupine bol ako dedič povolaný syn poručiťelky H. Z..

39. Súd poznamenáva, že za spornú skutkovú otázku nemožno považovať skutočnosť, o ktorej už bolo súdom alebo iným orgánom rozhodnuté, ak je týmto rozhodnutím súd v konaní o dedičstve viazaný. Spor o dedičské právo nie je možné vyvolať ani tvrdením, ktoré popiera právne skutočnosti založené na rozsudku o osobnom stave. Rozhodnutie o obmedzení spôsobilosti na právne úkony je nepochybné rozhodnutím o osobnom stave, ktoré je podľa § 43 CMP záväzné pre každého.

40. Poručiteľ H. Z. v čase spisovania závetu bol obmedzený v spôsobilosti na právne úkony, in concreto nebol spôsobilý na spisovanie závetu. Akékoľvek dokazovanie k okolnostiam spisovania závetu alebo posudzovanie, či mal poručiteľ spôsobilosť na tento právny úkon, ak bol trestnoprávne zodpovedný a teda vedel na účely trestného konania posúdiť dôsledky svojho konania, nemá právny význam pre tento spor, z toho dôvodu súd nepristúpil ani k vykonaniu dokazovania výsluchom svedka JUDr. Q. X., ktorý mal byť pri spisovaní závetu prítomný, a to k okolnostiam jeho spísania. Podľa § 193 CSP je súd viazaný rozhodnutím o osobnom stave, teda aj rozhodnutím, v zmysle ktorého bol poručiteľ H. Z. obmedzený v spôsobilosti na právne úkony vrátane spisovania závetu. Súd si v sporovom konaní o takejto otázke nemôže urobiť prejudiciálny záver ani túto otázku posúdiť inak, ako bolo rozhodnuté v konaní o spôsobilosti na právne úkony.

41. Testamentárnu spôsobilosť má len fyzická osoba, ktorá má plnú spôsobilosť na právne úkony a ktorá nebola tejto spôsobilosti pozbavená, ani jej nebola obmedzená súdom (§ 8, § 10 OZ). Okrem toho závet ako právny úkon musí tiež spĺňať všetky náležitosti platného právneho úkonu. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti je nepochybné, že nakoľko poručiteľ bol v čase spisovania závetu obmedzený v spôsobilosti na právne úkony, osobitne aj na spisovanie závetu, tento právny úkon poručiťelky nemôže byť platný. Preto nebolo možné vyhovieť primárnemu ani eventuálnemu petitu žalobného návrhu a z toho dôvodu súd žalobu žalobcu v celom rozsahu zamietol.

42. Záverom súd poznamenáva k výhradám žalobcu predneseným v žalobe, že od 16.02.2017, t.j. od smrti matky R. Z., do svojej smrti dňa 25.12.2017 nemal H. Z. ustanoveného opatrovníka, a teda Okresný súd Lučenec svoju povinnosť ustanoviť opatrovancovi z úradnej moci opatrovníka opomenul, súd poznamenáva, že ustanovenie nového opatrovníka pre H. Z. mohol iniciovať aj sám žalobca W. Š. ako osoba blízka, ktorý dokonca H. Z. ako opatrovník zastupoval v dedičskom konaní po jeho matke, alebo advokát JUDr. Q. X., ktorý poručiťelka H. Z. opakovane zastupoval vo viacerých trestných konaniach aj v dedičskom konaní po R. Z., pričom obom bolo známe, že H. Z. je obmedzený v spôsobilosti na právne úkony a smrťou matky ako opatrovníčky zostal bez zákonného zástupcu. JUDr. Q. X., ktorý bol prítomný priamo pri spisovaní závetu v Nemocnici pre obvinených a odsúdených a v Ústave na výkon trestu

odňatia slobody v Trenčíne, muselo byť navyiac ako osobe znalej práva jasné, že tento právny úkon nemôže byť platný, keďže porúčiteľ nebol na spísanie závetu spôsobilý.

43. Podľa § 255 ods. 1 CSP, súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

44. Podľa § 262 ods. 1 CSP, o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

45. Podľa § 262 ods. 2 CSP, o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

46. O nároku na náhradu trov konania rozhodol súd podľa § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP. Vzhľadom na skutočnosť, že súd žalobu žalobcu v celom rozsahu zamietol, žalovanému ako úspešnému účastníkovi konania priznal voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. O výške tejto náhrady rozhodne súd po právoplatnosti rozsudku samostatným uznesením.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu je prípustné odvolanie, ktoré sa podáva v lehote 15 dní odo dňa doručenia písomného vyhotovenia rozhodnutia, prostredníctvom Okresného súdu Lučenec, Ulica Dr. Herza 14, 984 37 Lučenec na Krajský súd v Banskej Bystrici, a to písomne.

Odvolanie je potrebné predložiť s potrebným počtom rovnopisov a s prílohami tak, aby jeden rovnopis zostal na súde, a aby každá strana sporu dostala jeden rovnopis odvolania. Ak strana sporu nepredloží potrebný počet rovnopisov a príloh, súd vyhotoví kópie na jej trovy.

Podľa § 363 CSP, v odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Podľa § 364 CSP, rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Podľa § 365 ods. 1 CSP, odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Podľa § 365 ods. 2 CSP, odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Podľa § 365 ods. 3 CSP, odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Podľa § 366 CSP, prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len vtedy, ak

- a) sa týkajú procesných podmienok,
- b) sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu,

- c) má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo
- d) ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona (Exekučný poriadok).